

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2022 – 2025

I. WPROWADZENIE

Podstawą prawną do działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii jest ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 2050 z późn. zm.). Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gminy. Ich realizacja prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii uchwalanego przez Radę Gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest kluczowym aktem prawnym, na podstawie którego prowadzi się działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów związanych z uzależnieniami. Określa on lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu i narkotyków.

Zadaniem Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych, zmniejszenie rozmiarów tych, które aktualnie występują oraz zwiększenie zasobów niezbędnych do pokonywania już istniejących problemów. Alkoholizm i narkomania są chorobami i jak każde inne schorzenie wymagają leczenia. Proces ten jest długotrwały, wymagający wiele wysiłku i wytrwałości, nie tylko od osób uzależnionych, ale także od osób je otaczających. Im szybciej zostaną podjęte stosowne i właściwe działania, tym większe szanse na sukces, tym mniej osób zostanie dotkniętych skutkami choroby.

Przedstawiony poniżej Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest kontynuacją i rozwinięciem działań prowadzonych na terenie gminy od kilku lat. Stanowi on część Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Imielno na lata 2016 – 2026 (Cel strategiczny IV: Wzmocnienie potencjału instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy społecznej – Opracowywanie i realizowanie programów i projektów mających na celu rozwiązywanie problemów społecznych) oraz uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki uzależnień określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021r. poz. 642).

II. CELE PROGRAMU

Cel główny:

Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności oddziaływań w zakresie profilaktyki, ograniczanie rozmiarów aktualnie istniejących problemów alkoholowych wśród mieszkańców Gminy Imielno oraz zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z uzależnieniami.

Cele szczegółowe:

1. ograniczenie używania alkoholu oraz zjawiska inicjacji narkotykowej przez osoby niepełnoletnie poprzez realizację programów profilaktycznych oraz promocję zdrowia,
2. zmiany w zachowaniach i w postawie wobec problemu uzależnień mieszkańców gminy,
3. działania informacyjno - edukacyjne w celu poszerzenia wiedzy dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Gminy Imielno na temat szkodliwości picia alkoholu oraz dostępnych formach i miejscach pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin,
4. podnoszenie wiedzy mieszkańców na temat zjawiska narkomanii i innych uzależnień od różnych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych (m.in. hazard, internet, cyberprzemoc, zakupoholizm),
5. promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci i młodzież oraz działań profilaktycznych promujący trzeźwy, zdrowy i bezpieczny tryb życia,
6. zwiększenie umiejętności wychowawczych rodziców w celu sprawowania skutecznej kontroli nad dzieckiem,
7. zwiększenie dostępności działań terapeutycznych i rehabilitacyjnych dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz ich rodzin, ofiar i sprawców przemocy w rodzinie,
8. eliminowanie naruszeń prawa związanego ze sprzedażą napojów alkoholowych, regulowanego ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
9. tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej do realizacji programu.

III. ZADANIA PROGRAMU I SPOSÓB ICH REALIZACJI

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

- prowadzenie i utrzymanie Rodzinnego Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego do spraw uzależnień i przemocy dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz zagrożonych uzależnieniem oraz dla osób i rodzin doznających lub zagrożonych przemocą,
- finansowanie opinii biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu na wniosek GKRPA oraz ponoszenie kosztów sądowych w związku ze złożeniem wniosku o wszczęcie postępowania w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego,
- udzielenie informacji dotyczących możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy osobom uzależnionym od alkoholu lub narkotyków oraz ich rodzin, prowadzenie działań motywujących do podjęcia leczenia,

- współpraca z placówkami leczenia odwykowego w zakresie pozyskiwania informacji dotyczących możliwości uzyskania pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej,
- wspieranie działalności placówek zajmujących się rozwiązywaniem problemów uzależnień.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

- udzielanie informacji dotyczących możliwości uzyskania pomocy terapeutycznej, psychologicznej i prawnej dla ofiar i sprawców przemocy domowej,
- zwiększenie skuteczności interwencji wobec przemocy i innych zaburzeń funkcjonowania rodziny – poprzez ściślejszą współpracę i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie z uwzględnieniem procedury „Niebieska Karta” oraz monitorowanie wszystkich działań już podjętych,
- zwiększenie dostępności pomocy prawnej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie – tworzenie, wspieranie i finansowanie specjalistycznego miejsca pomocy prawnej,
- wspieranie i dofinansowanie działalności świetlic wiejskich w zakresie zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży, finansowanie zatrudnienia osoby prowadzącej świetlicę oraz zakup niezbędnego sprzętu do jej funkcjonowania, dofinansowanie remontów i wyposażenia strażnic, w których będą się odbywać w/w zajęcia,
- dofinansowanie obozów i kolonii dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, problemem przemocy w rodzinie,
- zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, sposobów reagowania na przemoc i możliwości uzyskania pomocy, np. poprzez udział w kampaniach informacyjnych i edukacyjnych oraz kampaniach promujących wartości rodzinne, m.in. „Reaguj na przemoc!”, „Postaw na Rodzinę” itp.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży

- prowadzenie i finansowanie na terenie szkół programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, w tym wdrażanie programów interwencyjnych w obszarze uzależnień i profilaktyki przemocy,
- realizacja zajęć psychoedukacyjnych adresowanych dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych z zakresu profilaktyki uzależnień, podnoszenia umiejętności społecznych i wychowawczych, nieagresywnego rozwiązywania konfliktów, radzenia sobie ze stresem,
- udział w ogólnopolskich kampaniach społeczno – edukacyjnych o tematyce przeciwalkoholowej i przeciwnarkotykowej, m. in. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Dopalacze – powiedz stop!” itp.

- upowszechnianie wiedzy dotyczącej problematyki uzależnień behawioralnych, w tym wydawanie materiałów informacyjno – edukacyjnych, prowadzenie kampanii społecznych,
- dofinansowanie rozgrywek sportowo – rekreacyjnych, zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży z elementami wczesnej profilaktyki uzależnień organizowanych przez szkoły i kluby sportowe na terenie całej gminy, mających na celu promowanie zdrowego sposobu spędzania czasu wolnego propagującego profilaktykę przeciwalkoholową i przeciwnarkotykową,
- dofinansowanie imprez kulturalnych dla mieszkańców gminy z uwzględnieniem promowania zdrowego i kulturalnego sposobu spędzania czasu wolnego propagującego profilaktykę przeciwalkoholową i przeciwnarkotykową, m.in: dofinansowanie różnego rodzaju spotkań z mieszkańcami gminy, np. spotkania opłatkowo – wigilijne, itp.,
- organizowanie i finansowanie zajęć dla rodziców mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych,
- podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zasad sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia,
- prowadzenie badań, zwłaszcza związanych z diagnozą zachowań problemowych oraz używaniem substancji psychoaktywnych podejmowanych przez młodzież.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

- wspieranie finansowe i organizacyjne instytucji oraz organizacji pozarządowych prowadzących działalność dotyczącą profilaktyki uzależnień,
- wspieranie organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie realizacji zadań publicznych związanych z profilaktyką uzależnień, rozwiązywaniem problemów alkoholowych, narkomanii oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z zasadami określonymi w w/w ustawie,
- finansowanie udziału w szkoleniach przedstawicieli podmiotów oraz organizacji pozarządowych zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych i narkomanii i przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- prowadzenie poradnictwa, wspieranie, tworzenie grup terapeutycznych, grup samopomocowych dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, dofinansowanie klubu AA,
- udział w naradach, seminariach i konferencjach dotyczących problemów związanych z alkoholem, narkomanią, problemów z przemocą, zakup materiałów biurowych na potrzeby działalności Zespołu Interdyscyplinarnego,

- dofinansowanie szkoleń, kursów specjalistycznych zwiększających kompetencje osób pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie,
- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i jej zadania:
 - podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego osób zgłaszanych do Komisji,
 - podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
 - opiniowanie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych, przeznaczonych do spożycia w miejscu lub poza miejscem sprzedaży,
 - udział w pracach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Imielno,
 - udział członków komisji w szkoleniach,
 - zakup materiałów biurowych na potrzeby działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - koszt szkoleń, podróży służbowych i diet członków komisji związanych z pełnieniem funkcji członka komisji pokrywane są ze środków przeznaczonych na realizację programu. Decyzję o skierowaniu na szkolenie podejmuje Wójt na wniosek Pełnomocnika ds. realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
 - zasady wynagradzania członków Komisji:
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Imielnie za udział w posiedzeniach nie pobiera wynagrodzenia.

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

- prowadzenie działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia,
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025 skierowany jest do wszystkich grup społecznych, które w jakikolwiek sposób są związane z problemem alkoholowym, bądź zagrożone prawdopodobieństwem jego wystąpienia. Jest ukierunkowany na działania związane z przeciwdziałaniem narkomanii oraz z zapobieganiem przemocy domowej i przeciwdziałaniem temu zjawisku i niwelowaniem jego skutków.

V. REALIZATORZY ZADAŃ

Zadania zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025 realizowane będą przez

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Imielnie, który w celu realizacji programu współpracować będzie w szczególności z:

- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Imielnie,
- Urzędem Gminy w Imielnie,
- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Rodzinnym Punktem Informacyjno - Konsultacyjnym do spraw uzależnień i przemocy,
- Placówkami oświatowymi,
- Organizacjami pozarządowymi,
- Policją,
- Sądem Rejonowym w Jędrzejowie,
- Prokuraturą Rejonową w Jędrzejowie,
- Organami administracji państwowej i samorządowej (Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, PCPR, PUP i inne),
- Parafiami.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Zadania określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022 – 2025 finansowane będą ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które ustawa nazywa „dodatkowymi” środkami na finansowanie tychże zadań (art. 11¹ ust. 1). Na podstawie art. 18² dochody te wykorzystywane będą na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i nie mogą być przeznaczone na inne cele.

Ponadto dodatkowym źródłem finansowania w/w zadań będą opłaty za zezwolenia na wyprzedaż, o którym mowa w art. 9⁵ ust. 4, dla przedsiębiorcy zaopatrującego przedsiębiorcę posiadającego zezwolenie na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży w napoje alkoholowe w opakowaniach jednostkowych o ilości nominalnej napoju nieprzekraczającej 300 ml. 50% wskazanej opłaty stanowi dochód gminy, na terenie której jest prowadzona sprzedaż napojów alkoholowych. Gmina przeznacza te środki na działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

VII. KONTROLA REALIZACJI PROGRAMU

Rada Gminy w Imielnie otrzymuje sprawozdanie z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii do końca ostatniego miesiąca I kwartału następnego roku.

Stały monitoring realizacji programu prowadzony jest przez Pełnomocnika ds. realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

